

Gilles Deleuze – Félix Guattari
 “Rhizome”, *Mille plateaux*, Minuit, Paris, 1980 (pp. 9-38)

GÎNDIRE RIZOMATICĂ versus GÎNDIRE ARBORESCENTĂ

RIZOM (CANAL)	ARBORE (RĂDĂCINĂ)
<p>principiul conexiunii și eterogenității</p> <ul style="list-style-type: none"> → orice punct al unui rizom poate fi conectat cu orice alt punct → rizomul nu are o origine, începe, fișnește de la “mijloc” 	<p>principiul omogenității și diviziunii</p> <ul style="list-style-type: none"> → arborele începe de la un punct și procedează prin dihotomie; el are o origine; → arborele este imaginea lumii sau rădăcina este imaginea arborelui-lume → logica binară este realitatea spirituală a arborelui-rădăcină
<p>principiul multiplicității</p> <ul style="list-style-type: none"> → nu există unitate care să servească drept pivot → multiplicitate n-are nici subiect, nici obiect, ci doar determinații, mărimi, dimensiuni; ea nu are puncte, ci linii; ea devine; → există un plan de consistență al multiplicităților și o exterioritate ireductibilă 	<p>principiul unității și multiplului</p> <ul style="list-style-type: none"> → are subiect și obiect, identități, unități, puncte și poziții, relații biunivoce
<p>principiul rupturii asigifiante</p> <ul style="list-style-type: none"> → un rizom poate fi rupt oriunde, el se reface urmînd alte linii, care trimit unele la altele (deteritorializare și reteritorializare) 	<p>principiul (continuității) rupturii semnificante</p> <ul style="list-style-type: none"> → relațiile între puncte sînt semnificante, ierarhizate, prestabilite, centrate
<p>principiul cartografiei și decalcomaniei</p> <ul style="list-style-type: none"> → rizomul nu este structural sau generativ → rizomul nu imită, nu reproduce, ci construiește o hartă → harta este deschisă, conectabilă, demontabilă, răsturnabilă, modificabilă; ea poate fi ruptă, adaptată, desenată, estetizată, politizată meditată → harta are intrări multiple → harta trimite la performanță 	<p>principiul calcomaniei</p> <ul style="list-style-type: none"> → arborele este reprezentational, generativ → logica sa e logica reproducerii și a calcului → a calchia ceva plecînd de la o structură care supracodează ori de la o axă care suportă → calcul revine mereu la “același” → calcul trimite la competență
<ul style="list-style-type: none"> → gîndirea nu este arborescentă, iar creierul nu este o materie înrădăcinată sau ramificată 	<ul style="list-style-type: none"> → tristă imagine a gîndirii care nu încetează să imite multiplul plecînd de la o unitate superioară
<ul style="list-style-type: none"> → memoria scurtă de tip rizom scrie → memoria scurtă cuprinde în sine uitarea 	<ul style="list-style-type: none"> → memoria lungă citește și conceptualizează → memoria lungă calchiază și traduce
<ul style="list-style-type: none"> → sistemele rizomatice sînt acentrate, rețele de automate finite, unde comunicarea se face de la un vecin la (oricare) alt vecin, indivizii sînt interschimbabili, se definesc printr-o stare de moment 	<ul style="list-style-type: none"> → sistemele arborescente sînt sisteme ierarhice care comportă centri de semnificanță și de subiectivare, automate centrale și memorii organizate → arborescența preexistă individului care se integrează în ea într-un loc precis
<ul style="list-style-type: none"> → Orient – stepa, grădina, deșertul, oaza, cultură tuberculară prin fragmentări de indivizi, horticultură, iarbă între culturi și în păduri, <i>lotus</i> 	<ul style="list-style-type: none"> → Occident – fundament-rădăcină, pădure, defrișare, culturi agricole de tip arborescent, cadastru, <i>crin</i>
<ul style="list-style-type: none"> → nomadism – mașină de război 	<ul style="list-style-type: none"> → stat - aparat de stat – model pentru carte și gîndire: logos, filosoful-rege, transcendența Ideii, interioritatea conceptului, republica spiritelor, tribunalul rațiunii, funcționarii gîndirii, omul legislator și subiect → “transcendența, boală specific europeană”
<ul style="list-style-type: none"> → Arborele-rădăcină și rizomul-canal nu se opun ca două modele; ele nu sînt nici locuri pe pămînt, nici momente în istorie, nici categorii ale spiritului. Ele sînt modele (care se înalță și se înfig) și procese (care rup și o iau de la capăt) → “Noi nu invocăm un dualism decît pentru a recuza un altul. Nu ne servim de un dualism de modele decît pentru a ajunge la un proces care ar recuza orice model.” 	